

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิจัยปัญหาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบปัญหาโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมา ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านเงินทุนหรืองบประมาณ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย จำนวน 3 ลำดับ คือ ขาดการประสานความร่วมมือจากบุคลากรต้นสังกัดสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่มีความรู้ ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา รองลงมา ขาดการกำหนดนโยบายด้านการจัดหาบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้ และขาดการรายงานผลการประเมินการระดมทรัพยากรบุคคลให้ผู้ปกครอง ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องรับทราบผลอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านเงินทุนหรืองบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย จำนวน 3 ลำดับ ขาด

การกำหนดนโยบายและวางแผนการระดมเงินทุนหรืองบประมาณ รองลงมา การประสานงานเพื่อขอรับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนไม่ทั่วถึง และการดำเนินงานไม่เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนดไว้ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย จำนวน 3 ลำดับ คือ การใช้งานวัสดุอุปกรณ์ขาดประสิทธิภาพและความคุ้มค่า รองลงมา ขาดการกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกันในการระดมทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ของชุมชน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง และขาดการวางแผนงานในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานราชการและเอกชน 4) ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย จำนวน 3 ลำดับ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติจากการระดมทรัพยากรที่สถานศึกษาได้รับอย่างไม่เป็นระบบ รองลงมา การดำเนินงานด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาไม่เป็นระบบ และ ขาดการวางแผนงานในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

5.1.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความต้องการให้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติจากการระดมทรัพยากรที่สถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบ เพื่อง่ายต่อการค้นหาและปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและมีคุณภาพสูงสุด อีกทั้งเป็นการฝึกฝนให้ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และการดำเนินงานด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้เป็นระบบ ซึ่งการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานที่ดี มีเหตุ มีผล สามารถแยกแยะความถูกต้อง สำหรับผู้อยู่ได้บังคับบัญชาทุกคนได้อย่างเท่าเทียมกัน

5.1.3 ผลการสัมภาษณ์จากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 7 คน สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ในเรื่องการประสานความร่วมมือจากบุคลากรต้นสังกัดสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่มีความรู้ ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา อีกทั้งการกำหนดนโยบายด้านการจัดหาบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดประสบการณ์ และควรมีการจัดทำรายงานผลการประเมินการระดมทรัพยากรบุคคลให้ผู้ปกครอง ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องรับทราบผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะทำให้การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 สามารถนำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 ผลการวิจัยปัญหาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า พบปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมา ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านเงินทุนหรืองบประมาณ ตามลำดับ จากการตอบแบบสอบถามเป็นการเน้นในเรื่องของการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูผู้สอนภายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีการระดมความคิดที่จะพัฒนาโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องการมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรเล็งเห็นความสำคัญในการประสานความร่วมมือจากบุคลากรต้นสังกัดสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่มีความรู้ ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา และควรมีการกำหนดนโยบายด้านการจัดหาบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดประสบการณ์ อีกทั้งมีการจัดทำรายงานผลการประเมินการระดมทรัพยากรบุคคลให้ผู้ปกครอง ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องรับทราบผลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ กลุ่มบวรจง (2545, น. 71-72) ได้ศึกษา สภาพการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ โรงเรียนขาดงบประมาณในการเดินทางไปใช้ การใช้ทรัพยากรบุคคล ส่วนใหญ่แต่งตั้งผู้ปกครองเป็นที่ปรึกษาประจำโรงเรียน ปัญหาที่พบคือ บุคลากรไม่มีเวลาว่าง การใช้ทรัพยากรลักษณะที่เป็นกิจกรรมในท้องถิ่น ส่วนใหญ่นำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมรณรงค์ต่าง ๆ และสังเกตการณ์จัดกิจกรรมในท้องถิ่น ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ เวลาที่จัดกิจกรรมในท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับเวลาเรียน การใช้ทรัพยากรด้านการเงิน ส่วนใหญ่ขอบริจาคเพื่อสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สังกวาศย์ วุฒิสเลา (2548, น. 94 – 95) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมมีการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหาร

ทรัพยากรด้านงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ด้านการบริหาร ทรัพยากรบุคคล และด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ตามลำดับ การเปรียบเทียบสภาพการ บริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ตามสภาพตำแหน่งระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านมีความ แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ครูผู้สอน การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน

5.2.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เป็นรายด้าน เรียงลำดับจากจำนวนมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมา ด้านบุคลากร ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และด้านเงินทุนหรืองบประมาณ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีความต้องการที่จะให้บุคลากรนั้นมีส่วนร่วมในการบริหาร การศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริหารจัดการที่จำเป็นและสำคัญ เพราะผู้บริหารหรือ ครูผู้สอนขาดการประสานความร่วมมือจากบุคลากรต้นสังกัดสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่มี ความรู้ ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากร ในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภร บุญราช (2544, น. 101) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การ ปฏิบัติและความคาดหวังเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อุบลราชธานี โดยภาพรวมโรงเรียนประถมศึกษาที่มีสภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรอยู่ใน ระดับมาก เรื่องที่มีการปฏิบัติอยู่ในสามอันดับแรก คือ การประสานความร่วมมือ และการรับทราบ นโยบายเกี่ยวกับการระดมทรัพยากร การปฏิบัติจริงของโรงเรียนและวิธีการที่โรงเรียนใช้ในการ ระดมทรัพยากรส่วนเรื่องที่มีการปฏิบัติอยู่ในอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ ระดมทรัพยากร

5.2.3 ผลการสัมภาษณ์จากผู้บริหารและครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 7 คน สรุปได้ว่า ผู้บริหารควรเล็งเห็นสำคัญในเรื่องการประสาน ความร่วมมือจากบุคลากรต้นสังกัดสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่มีความรู้ ความสามารถและมี ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา อีกทั้งการ กำหนดคน ิบายยาด้านการจัดหาบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางภูมิปัญญาท้องถิ่นมา ถ่ายทอดประสบการณ์ และควรมีการจัดทำรายงานผลการประเมินการระดมทรัพยากรบุคคลให้ ผู้ปกครอง ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องรับทราบผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะทำ

ให้การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Grossi (2001, p. 4241) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความตระหนักในบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการประสานความร่วมมือจากชุมชนเพื่อกำหนดเป้าหมายทางการศึกษา ซึ่งได้ข้อสรุปว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความพยายามที่จะประสานความร่วมมือกับชุมชน เพื่อกำหนด เป้าหมายทางการศึกษา โดยเน้นไปทางการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพราะครอบครัวถือว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม ซึ่งมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดของสังคม และการมีส่วนร่วม ที่มากขึ้นของชุมชนจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ด้านการบริหารจัดการ บทบาทหน้าที่ของ ชุมชนและมีความสัมพันธ์กันระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน นำไปสู่การกำหนดเป้าหมายทางการศึกษา ของชุมชน ที่มีผลต่อการพัฒนาด้านนโยบายและการเตรียมการด้านการบริหารจัดการ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ด้านบุคลากร พบว่า ในการเชิญบุคลากรที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือ บุคลากรจากองค์กรต่าง ๆ มาเพื่อทำการสนับสนุนการจัดการศึกษา ควรดำเนินการให้เป็นไปตาม เวลาที่กำหนดไว้

5.3.1.2 ด้านเงินทุนหรืองบประมาณ พบว่า ควรมีการประสานงานเพื่อขอรับการ สนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง

5.3.1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ควรมีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลที่เกิด จากการใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งรายงานผลการใช้วัสดุ อุปกรณ์เพื่อการจัดการศึกษาให้ที่เกี่ยวข้องทราบ

5.3.1.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ควรมีการติดตาม ตรวจสอบผลการระดม ทรัพยากรในสถานศึกษา และรายงานผลการระดมทรัพยากรในสถานศึกษาให้ชุมชนและ ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นประจำทุกปี

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาบทบาทและภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการระดมทรัพยากรเพื่อ การบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

5.3.2.2 ควรศึกษาประสิทธิภาพของการระดมทรัพยากร ที่เกิดจากการนำแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ไปใช้